

INŠTITÚT POSKYTOVANIA ŠTÁTNEJ POMOCI NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE ZOHRÁVA DÔLEŽITÚ ÚLOHU V ENVIRONMENTÁLNEJ POLITIKE

Miroslav RUSKO

INSTITUTE OF PROVIDING OF STATE AID FOR THE ENVIRONMENT PLAYS AN IMPORTANT ROLE IN ENVIRONMENTAL POLICY

ENVIRONMENTAL POLICY TOOLS '2016

ABSTRAKT

Vstup do EÚ zaväzuje Slovenskú republiku zabezpečiť transparentnosť a prehľadnosť v oblasti poskytovania štátnej pomoci. Príspevok sa zaoberá problematikou inštitucionálnej a právnej podpory v oblasti štátnej pomoci v EÚ a SR. Členské štáty Európskej únie sú vo všeobecnosti povinné pred poskytnutím štátnej pomoci notifikovať plánované poskytnutie štátnej pomoci Európskej komisii, tzn. požiadať Európsku komisiu o schválenie poskytnutia štátnej pomoci (všeobecná notifikačná povinnosť). Žiadosť o schválenie poskytnutia štátnej pomoci sa Európskej komisii predkladá (notifikuje) v súlade s § 9 ods. 4 zákona o štátnej pomoci prostredníctvom Protimonopolného úradu SR v slovenskom jazyku na príslušnom notifikačnom formulári. Podľa čl. 108 ods. 3 ZFEÚ (Konsolidovaného znenia Zmluvy o fungovaní Európskej únie), Európska komisia musí byť v dostatočnom čase upovedomená o zámeroch v súvislosti s poskytnutím alebo upravením pomoci, aby mohla podať svoje pripomienky. Poskytovatelia rovnako ako príjemcovia štátnej pomoci si musia byť vedomí právnych povinností stanovených zákonom. Ak nie je zmluvami ustanovené inak (Zmluva o fungovaní EÚ – konsolidované znenie, článok 107 Pomoc poskytovaná štátmi [pôvodný článok 87 ZES] C326/48, 26.12.2012), pomoc poskytovaná v akejkoľvek forme členským štátom alebo zo štátnych prostriedkov, ktorá naruša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi. Komisia v spolupráci s členskými štátmi priebežne skúma systémy pomoci poskytovanej v týchto štátoch. Navrhuje im príslušné opatrenia, ktoré si vyžaduje postupný rozvoj alebo fungovanie vnútorného trhu. Ak Komisia po výzve, aby príslušné strany predložili pripomienky, zistí, že pomoc poskytnutá štátom alebo zo štátnych zdrojov je nezlučiteľná s vnútorným trhom podľa článku 107, alebo ak zistí, že táto podpora sa zneužíva, rozhodne o tom, že príslušný štát túto pomoc v lehote stanovenej Komisiou zruší alebo upraví.

KLÚČOVÉ SLOVÁ: štátna pomoc, environment, politika

ABSTRACT

The Slovak Republic is obliged with its accession to the EU to ensure transparency and clarity in the area of state aid provision. The paper deals with the problems of institutional and legal support in the field of state aid in the EU and Slovakia. European Union Member States are generally required before granting aid to notify intention of granting a State aid to the European Commission, ie. ask the European Commission for approval of State aid (general notification obligation). The application for approval of the state aid is presented (notified) to the European Commission in accordance with § 9 paragraph. 4 of the Law on State Aid through the Antimonopoly Office of the Slovakia in Slovak language on the relevant notification form. According Art. 108 sec. 3 of the TFEU (consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union), the European Commission must be notified in sufficient time of any plans to grant or alter aid to enable presentation of its comments and observations. Both providers and recipients of the state aid must be aware of the legal obligations established by law. Save as otherwise provided in the Treaties (Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union, Article 107 Aids granted by states [ex Article 87 TEC], any aid granted by a Member State or through State resources in any form whatsoever which distorts or threatens to distort competition by favouring certain undertakings or the production of certain goods shall, in so far as it affects trade between Member States, be incompatible with the internal market. The

Commission shall, in cooperation with Member States, keep under constant review all systems of aid existing in those States. It shall propose to the latter any appropriate measures required by the progressive development or by the functioning of the internal market. If, after giving notice to the parties concerned to submit their comments, the Commission finds that aid granted by a State or through State resources is not compatible with the internal market having regard to Article 107, or that such aid is being misused, it shall decide that the State concerned shall abolish or alter such aid within a period of time to be determined by the Commission.

KEY WORDS: state aid, environment, policy

ÚVOD

Podľa čl. 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), ak nie je zmluvami ustanovené inak, „pomoc poskytovaná členským štátom alebo akoukoľvek formou zo štátnych prostriedkov, ktorá naruša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvyhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi“. Štátna pomoc (verejná podpora) je definovaná ako výhoda v akejkoľvek forme priznaná na základe výberu podnikom národnými orgánmi verejnej moci.¹

Oznámenie Komisie o pojme štátna pomoc uvedenom v článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (2016/C262/01) konštatuje v bode 1.3 že, keďže pojem štátna pomoc je objektívna a právna koncepcia vymedzená priamo v zmluve,² toto oznámenie objasňuje, ako Komisia chápe článok 107 ods.1 zmluvy v zmysle výkladu Súdneho dvora a Všeobecného súdu (tzv. „súdy Únie“). Pokiaľ ide o otázky, ktoré ešte neboli zvažované súdmi Únie, Komisia vysvetlí, ako by sa v jej chápaní mal pojem štátna pomoc vykladať. Názory vyjadrené v tomto oznámení platia bez toho, aby bol nimi dotknutý výklad pojmu štátna pomoc súdmi Únie.³ Primárnym referenčným zdrojom na účely výkladu zmluvy je vždy judikatúra súdov Únie.⁴

Národná rada SR dňa 10. novembra 2015 schválila zákon č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o štátnej pomoci). Zákon o štátnej pomoci nadobudol účinnosť dňa 1. januára 2016 a na jeho základe prešla pôsobnosť koordinátora pomoci z Ministerstva financií SR na Protimonopolný úrad SR.

Zákonom č. 231/1999 Z. z. o štátnej pomoci bol zriadený Úrad pre štátnu pomoc ako orgán štátnej správy na preskúmanie, posudzovanie, hodnotenie, schvaľovanie štátnej pomoci, kontrolu jej poskytovania a evidenciu štátnej pomoci. V súčasnosti koordinátorom pomoci je na základe zákona č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov Protimonopolný úrad SR.

Štátna pomoc (verejná podpora) je definovaná ako výhoda v akejkoľvek forme priznaná na základe výberu podnikom národnými orgánmi verejnej moci.⁵

ZÁSADY RIADENIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA ES

Koncepcia environmentálnej politiky ES sa premietala do environmentálnych akčných plánov (Environment Action Programme - EAP).⁶ V prvom (1973) a druhom (1977) z nich sa uvádza veľký počet kľúčových opatrení, ktoré treba zrealizovať na európskej úrovni. Od roku 1983 sa postupne presadzuje princíp: prevencia je lepšia, účinnejšia, menej nákladná ako nápravné opatrenia prijímané až potom, čo došlo k environmentálnym škodám.⁷ Rovnako dôležitý je ďalší princíp: presvedčenie o ekonomickej a environmentálnej potrebe prísnych štandardov ochrany životného prostredia, ktoré treba uplatňovať v tesnej súvislosti s ekonomickým rastom a vytváraním nových pracovných miest. Zmena stratégie – prechod od nápravných, korektívnych akcií k preventívnym akciám je vo výraznej podobe zakotvená v piatom EAP.⁸ Piaty EAP "K trvalej udržateľnosti"⁹ predstavoval prelom v prístupe ES v oblasti životného prostredia uplatňovanom v 70. a 80. rokoch. Tento tzv. korekčný prístup kládol dôraz na normy, ktorých účelom bolo reflektovať hlavné otázky environmentálnej politiky. Nový prístup zdôrazňoval potrebu uskutočňovania dlhodobej politiky s cieľom podporovať TUR.

¹ State aid control. - [on-line] Available on - URL: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/overview/index_en.html

² Rozsudok Súdneho dvora z 22. decembra 2008, British Aggregates / Komisia, C-487/06P, ECLI:EU:C:2008:757, bod 111.

³ Rozsudok Súdneho dvora z 21. júla 2011, Alcoa Trasformazioni / Komisia, C-194/09P, ECLI:EU:C:2011:497, bod 125.

⁴ Oznámenie Komisie o pojme štátna pomoc uvedenom v článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (2016/C262/01). - [on-line] Available on - URL: http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2016/12/Oznamenie-o-pojme-pomoc_SK1.pdf

⁵ State aid control. - [on-line] Available on - URL: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/overview/index_en.html

⁶ Rusko, M., 2007: Environmentálna politika. - In: Planeta. ISSN 1801-6898. Roč. XV, č. 2 (2007), s. 14-16

⁷ Rusko, M. - Česnek, K., 2002: Schvaľovanie štátnej pomoci na životné prostredie. - In: XXI. Plavebné dni 2002. s. 348-354

⁸ Šíbl D. (1998): Európska únia – encyklopédia.- SPRINT, Bratislava, 432 pp.

⁹ Piaty environmentálny akčný program "K trvalej udržateľnosti" prijatý v roku 1993, (OJ C 138, 17.5.1993)

Cieľom bolo dosiahnutie rovnováhy rozvoja európskej ekonomiky s potrebou ochrany životného prostredia na trvalom základe.¹⁰

Hlavné zásady environmentálnej politiky EÚ sú obsiahnuté v programoch EÚ zameraných na ochranu životného prostredia:

1. environmentálny akčný program (1973 – 1976)¹¹
2. environmentálny akčný program (1976 – 1978)¹²
3. environmentálny akčný program (1982 – 1986)¹³
4. environmentálny akčný program (1987 – 1992)¹⁴
5. environmentálny akčný program „Smerom k udržateľnosti“ (1993 – 2000)¹⁵
6. environmentálny akčný program "2010: Naša budúcnosť, naša voľba“ (2002 – 2012)^{16, 17, 18}
7. environmentálny akčný program „Dobrý život v rámci možností našej planéty“ (2012 – 2020)^{19, 20}

Súčasný 7. environmentálny akčný program pokrýva obdobie do roku 2020. Kľúčovou črtou programu je ochrana a zlepšovanie prírodného kapitálu, podpora lepšieho využívania dnešných zdrojov a urýchlený prechod na nízko-uhlíkové hospodárstvo. Program má podporiť trvalo udržateľný rast, vytváranie nových pracovných príležitostí a vytvoriť tak z EÚ zdravšie a lepšie miesto pre život.²¹

Program je zameraný na prioritné ciele::

- Ochrana a zlepšenie prírodného kapitálu EÚ.
- Zvýšenie efektivity využívania zdrojov, podpora zeleného, konkurencieschopného, nízko-uhlíkového hospodárstva.
- Ochrana zdravia občanov EÚ pred nepriaznivými vplyvmi, rizikami a tlakmi spojenými s kvalitou životného prostredia.
- Zabezpečenie lepšieho vykonávania právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia.
- Zabezpečenie využívania najmodernejších poznatkov vedy pri tvorbe environmentálnej politiky.
- Zabezpečenie dostatočných zdrojov a investícií na podporu politiky v oblasti ochrany životného prostredia a klímy.
- Zlepšenie previazanosti environmentálnej legislatívy s ostatnou legislatívou.
- Posilnenie trvalej udržateľnosti miest v EÚ.
- Zlepšenie efektivity EÚ pri riešení regionálnych a globálnych problémov súvisiacich so životným prostredím a zmenou klímy.

Činnosť spoločenstva by sa nemala obmedzovať na reakciu na environmentálne problémy, ale tak ako je výslovne uvedené v článku 6 Zmluvy o ES zmenenej a doplnenej Amsterdamskou zmluvou, požiadavky ochrany životného prostredia sa musia integrovať do definície a implementácie celej politiky a činností spoločenstva a musia podporovať aktívnu účasť spoločensko-hospodárskych subjektov. Článok 174 zmluvy stanovuje, aby sa politika ES zakladala na princípe "znečisťovateľ platí". Náklady spojené s ochranou životného prostredia by firmy mali internalizovať tak, ako iné výrobné náklady. Na implementáciu tejto politiky ES používa rad nástrojov: reguláciu a najmä prijímanie noriem, ale aj dobrovoľné dohody alebo ekonomické nástroje.²²

¹⁰ Rusko, M., 2006: Environmentálna a regionálna štátna pomoc v Európskej únii a Slovenskej republike. Environmental and regional state aid in the European Union and Slovak Republic. - In: Monitorovanie a hodnotenie stavu životného prostredia VI : Zborník referátov. - Zvolen : TU, ISBN 80-228-1685-X. - s. 281-289

¹¹ A European Communities programme of policy and action in relation to the environment (first programme), OJ C 62,31.7.1973, p.16

¹² A European Communities programme of policy and action in relation to the environment (second programme), OJ C 178,31.7.1976, p.44

¹³ A European Communities programme of policy and action in relation to the environment (third programme), OJ C 182, 19.7.1982, p.102

¹⁴ A European Communities programme of policy and action in relation to the environment (fourth programme), OJ C 156, 15.6.1987, p. 138

¹⁵ Towards Sustainability - the European Community Programme of policy and action in relation to the environment and sustainable development (better known as The Fifth EC Environmental Action Programme). - [on-line] Available on - URL:

><http://ec.europa.eu/environment/actionpr.htm><

¹⁶ 6. environmentálny akčný program. - [on-line] Available on - URL: >http://www.eppgroup.eu/policies/envi/archive/kn_42_sk.asp

¹⁷ Záverečné posúdenie 6. environmentálneho akčného programu poukazuje na pokrok v oblasti environmentálnej politiky – avšak aj na nedostatky pri jeho realizácii. - [on-line] Available on - URL:

><http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/11/996&format=HTML&aged=0&language=SK&guiLanguage=en>

¹⁸ The Sixth Environment Action Programme of the European Community 2002-2012. - [on-line] Available on - URL:

><http://ec.europa.eu/environment/newprg/final.htm><

¹⁹ Rozhodnutie EP a Rady o všeobecnom environmentálnom akčnom programe Únie do roku 2020, „Dobrý život v rámci možností našej planéty“, V Bruseli 29. 11. 2012, COM(2012) 710 final, 2012/0337 (COD)

²⁰ The 7th Environment Action Programme. -[on-line] Available on - URL: <http://ec.europa.eu/environment/action-programme/>

²¹ The 7th Environment Action Programme. -[on-line] Available on - URL: <http://ec.europa.eu/environment/action-programme/>

²² Rusko, M., 2002: Právna úprava poskytovania štátnej pomoci na životné prostredie v Európskej únii a Slovenskej republike. - In: Euroregión Tatry - súčasť Zelených Karpát, s. 59-63

ŠTÁTNA POMOC V KONTEXTE ZMLUVY O FUNGOVANÍ EURÓPSKEJ ÚNIE

Usmernenie spoločenstva o štátnej pomoci, ktoré komisia prijala v roku 1994, tvorí neoddeliteľnú súčasť environmentálnej politiky ES. Od roku 1994 sa uskutočnili tieto zmeny:

- od prijatia piateho EAP v oblasti životného prostredia, ktorý bol založený na princípe "znečisťovateľ platí" a internalizácii nákladov, mali firmy sedem rokov na to, aby sa prispôbili postupnému uplatňovaniu tohto princípu;
- správa komisie o piatom EAP z roku 1996 a hodnotiaca správa z roku 1999 opakovane uvádza potrebu zabezpečiť internalizáciu nákladov a využiť nástroje trhu na významný pokrok v zlepšovaní životného prostredia;
- využitie nástrojov trhu a správnu cenovú politiku obhajuje aj Kjótsky protokol o zmene klímy.

Podľa čl. 107 ZFEÚ sa pravidlá štátnej pomoci, resp. minimálnej pomoci vo všeobecnosti uplatňujú len vtedy, keď je príjemcom pomoci „podnik“ (v čl. 107 ZFEÚ označený ako „podnikateľ“). Podnikom sa rozumie každý subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť bez ohľadu na právne postavenie a spôsob jeho financovania. Hospodárskou činnosťou je každá činnosť, ktorá spočíva v ponuke tovaru a/alebo služieb na trhu. Označenie konkrétneho subjektu za podnik teda plne závisí od povahy jeho činnosti (tzn. podnikom môže byť napr. aj nezisková organizácia alebo príspevková organizácia za predpokladu výkonu hospodárskej činnosti). Podľa čl. 108 ods. 3 ZFEÚ, Európska komisia musí byť v dostatočnom čase upovedomená o zámeroch v súvislosti s poskytnutím alebo upravením pomoci, aby mohla podať svoje pripomienky.

Členské štáty Európskej únie sú preto vo všeobecnosti povinné pred poskytnutím štátnej pomoci notifikovať plánované poskytnutie štátnej pomoci Európskej komisii, tzn. požiadať Európsku komisiu o schválenie poskytnutia štátnej pomoci (všeobecná notifikačná povinnosť). Žiadosť o schválenie poskytnutia štátnej pomoci sa Európskej komisii predkladá (notifikuje) v súlade s § 9 ods. 4 zákona o štátnej pomoci prostredníctvom Protimonopolného úradu SR v slovenskom jazyku na príslušnom notifikačnom formulári.²³

Štátnou pomocou (verejnou podporou) sú také opatrenia v prospech podnikov, ktoré spĺňajú nasledovné štyri kumulatívne kritériá:

- prevod verejných zdrojov (v čl. 107 ZFEÚ označené ako „štátne prostriedky“) a pripísateľnosť štátu,
- ekonomické zvýhodnenie príjemcu pomoci,
- selektívnosť opatrenia pomoci,
- vplyv na hospodársku súťaž,
- vplyv na vnútorný obchod EÚ.²⁴

Výnimky zo všeobecnej notifikačnej povinnosti:

- minimálna pomoc,
- skupinové výnimky,
- individuálna pomoc poskytovaná na základe platných a účinných schém štátnej pomoci,
- individuálna pomoc poskytovaná na základe platných a účinných schém minimálnej pomoci.

V týchto prípadoch je možné poskytnúť pomoc bez jej predchádzajúcej notifikácie Európskej komisii, musia byť však splnené všetky podmienky stanovené zákonom o štátnej pomoci a príslušnou legislatívou Európskej únie.²⁵ Na základe tzv. Európskych dohôd, ktoré založili združenie medzi tromi Európskymi spoločenstvami (ES) a ich členskými štátmi na jednej strane a postkomunistickými štátmi na strane druhej sa uskutočnilo pridruženie krajín strednej a východnej Európy k Európskej únii. Zbližovanie sa s vnútorným trhom je potrebné odlišovať od vstupu do EÚ, pri ktorom prichádza k prijatiu celého *acquis communautaire*. Tzv. „Biela kniha“ určuje kľúčové opatrenie v každom sektore vnútorného trhu a navrhuje postup pri aproximácii legislatívy.^{26, 27}

²³ O štátnej pomoci. - [on-line] Available on - URL: <http://www.statnapomoc.sk/>

²⁴ O štátnej pomoci. - [on-line] Available on - URL: <http://www.statnapomoc.sk/>

²⁵ O štátnej pomoci. - [on-line] Available on - URL: <http://www.statnapomoc.sk/>

²⁶ Biela kniha (1995a) – Príprava asociovaných krajín strednej a východnej Európy na integráciu do vnútorného trhu Únie, Brusel, 3.5.1995, COM(95)163, konečné znenie. - Jori-press, Bratislava, 38 pp.

²⁷ Biela kniha (1995b) – Príloha - príprava asociovaných krajín strednej a východnej Európy na integráciu do vnútorného trhu Únie, Brusel, 10.5.1995, COM(95)163, konečné znenie/2. - Jori-press, Bratislava, 467 pp.

Rovnaká dôležitosť sa pripisuje vytvoreniu potrebných štruktúr pre zavedenie a zabezpečenie dodržiavania zákonodarstva. Zahnutie legislatívy vzťahujúcej sa na oblasť hospodárskej súťaže (HS), sociálnej a environmentálnej politiky, ktorých niektoré časti sú pre fungovanie vnútorného trhu životne dôležité, zaisťuje vyrovnaný prístup. Príloha Bielej knihy načrtáva legislatívnu situáciu, podmienky na uplatňovanie legislatívy a postupnosť v procese aproximácie.²⁸

Zmluva o Európskej únii a Zmluva o fungovaní Európskej únie, ako aj ich protokolov a príloh v znení zmien a doplnení vyplývajúcich z Lisabonskej zmluvy podpísanej 13. decembra 2007 v Lisabone nadobudla platnosť 1. decembra 2009.

Základ právnej úpravy kontroly podpory poskytovanej štátmi zostal nezmenený od podpisu Zmluvy o založení EHS v roku 1957.²⁹ Základné pravidlá pre kontrolu verejnej podpory boli obsiahnuté v článkoch

- 92 až 94 Zmluvy o Európskej únii - tzv. Maastrichtská zmluva,³⁰
- 87 až 89 Zmluvy o Európskej únii - tzv. Amsterdamské znenie.³¹
- 107 až 109 Zmluvy o Európskej únii / Zmluva o fungovaní Európskej únie (Konsolidované znenie)³²

Od podpisania Rímskej zmluvy v roku 1957 je politika štátnej pomoci neoddeliteľnou súčasťou politiky hospodárskej súťaže a úlohou Európskej komisie je predchádzať tomu, aby pomoc, ktorú poskytujú členské štáty, neprimerane narúšala hospodársku súťaž.³³

Pojem štátna podpora nie je legálne definovaný v žiadnom článku ani v žiadnom ustanovení primárneho práva EÚ. Pojem štátna podpora je potrebné vykladať v zmysle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (SDEÚ). Dotácia býva v zmysle uvedeného označovaná ako platba v hotovosti alebo v naturáliách alebo ako iný účel podpory podniku, napríklad uhradenie kúpnej ceny kupujúcim alebo spotrebiteľom za tovar alebo služby, ktoré podnik produkuje. Štátna podpora vo forme pomoci je podobný koncept, ktorý na rozdiel od finančnej podpory kladie dôraz na konkrétny účel pomoci. Pomoc je zameraná na konkrétny cieľ, ktorý je bez nej obvykle nemožné dosiahnuť. Štátna podpora vo forme pomoci je extenzívnejší pojem ako pojem dotácia, pretože zahŕňa aj zásahy, ktoré v rôznych formách znižujú náklady podniku, a ktoré bez toho, aby boli dotáciami v presnom zmysle slova, sú rovnakej povahy a majú rovnaké účinky.³⁴

Problematiky štátnej pomoci v Zmluve o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) sa týka Tretia čas: Vnútorné politiky a činnosti únie – Hlava VII: Spoločné pravidlá pre hospodárku súťaž, zdaňovanie a aproximáciu práva. - Kapitola 1: Pravidlá hospodárskej súťaže - Oddiel 2: pomoc poskytovaná štátmi:

Článok 107 (bývalý článok 87 ZES)³⁵

Článok 108 (bývalý článok 88 ZES)³⁶

Článok 109 (bývalý článok 89 ZES)³⁷

²⁸ Rusko, M. - Balog, K., 2004: Štátna pomoc na životné prostredie a regióny v Európskej únii a Slovenskej republike. - In: Akademická Dubnica 2004 : II. diel. - Bratislava : STU v Bratislave, ISBN 80-227-2076-3. - s. 489-492

²⁹ ÚOHS (2000): Verejná podpora – Príručka pro poskytovatele a příjemce veřejné podpory. – Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Brno, 28 pp.

³⁰ Strážnická V. (1998): Zmluva o Európskej únii – s úplným znením Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva. – SAP, Bratislava, 358 pp.

³¹ Strážnická V. (1999): Zmluva o Európskej únii – amsterdamské znenie. Platné znenie Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva. - SAP, Bratislava, 207 pp.

³² Konsolidované znenie Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o fungovaní Európskej únie, 2012/C 326/01, Úradný vestník EÚ, L 341/10, 18.12.2013, https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/c_32620121026sk.pdf

³³ Akčný plán štátnej pomoci – menšia a lepšie zacielená štátna pomoc: orientačný plán reformy štátnej pomoci na roky 2005 – 2009. - KOM(2005) 107 v konečnom znení, Brusel 7.6.2005. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52005DC0107>

³⁴ Štátna podpora v európskom kontexte. - [on-line] Available on - URL: <http://www.ulclegal.com/sk/bulletin-pro-bono/ine/5136-statna-podpora-v-europskom-kontexte>

³⁵ Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie. - Úradný vestník 115 , 09/05/2008 S. 0091 – 0092. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E107&from=EN>

³⁶ Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie. - Úradný vestník 115 , 09/05/2008 S. 0091 – 0092. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E108&from=EN>

³⁷ Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie. - Úradný vestník 115 , 09/05/2008 S. 0093 – 0093. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E109&from=EN>

Tab. 1 Pravidlá pre pomoc poskytovanú štátmi [upravené podľa^{38, 39}]

základné znaky štátnej pomoci (podpory) ⁴⁰	poskytovanie členským štátom EÚ (existencia súvislosti medzi konaním štátu a jeho prostriedkami na jednej strane a podporou na strane druhej) jej pôvod z verejných prostriedkov (rozpočtu, ku ktorému má štát prístup alebo vplyv) zvýhodňovanie príjemcu v hospodárskej súťaži (podnik alebo odvetvie výroby) bez ohľadu na formu, dôvody alebo ciele.	
štátna pomoc	opatrenia v prospech podnikov, ktoré spĺňajú nasledovné štyri kumulatívne kritériá ⁴¹	prevod verejných zdrojov (v čl. 107 ZFEÚ označené ako „štátne prostriedky“) a pripísateľnosť štátu ekonomické zvýhodnenie príjemcu pomoci selektívnosť opatrenia pomoci vplyv na hospodársku súťaž a vnútorný obchod EÚ
nezlučiteľnosť s vnútorným trhom ⁴²	ak nie je zmluvami ustanovené inak, pomoc poskytovaná členským štátom alebo akoukoľvek formou zo štátnych prostriedkov, ktorá naruša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom , pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi. (čl. 107 ods. 1 ZFEÚ)	
zlučiteľnosť s vnútorným trhom ⁴³	<p> pomoc je zlučiteľná s vnútorným trhom (čl. 107, ods.2):</p> <p> pomoc možno považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom (čl. 107, ods.3)</p>	<p> pomoc sociálnej povahy poskytovaná jednotlivým spotrebiteľom za predpokladu, že sa poskytuje bez diskriminácie vo vzťahu k pôvodu výrobkov; pomoc určená na náhradu škody spôsobenej prírodnými katastrofami alebo mimoriadnymi udalosťami.⁴⁴</p> <p> pomoc na podporu hospodárskeho rozvoja oblastí s mimoriadne nízkou životnou úrovňou alebo s mimoriadne vysokou nezamestnanosťou, ako aj na podporu regiónov uvedených v článku 349, pričom sa zohľadní ich štrukturálna, hospodárska a sociálna situácia;</p> <p> pomoc na podporu vykonávania dôležitého projektu spoločného európskeho záujmu alebo na nápravu vážnej poruchy fungovania v hospodárstve členského štátu;</p> <p> pomoc na rozvoj určitých hospodárskych činností alebo určitých hospodárskych oblastí, za predpokladu, že táto podpora nepriaznivo neovplyvní podmienky obchodu tak, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom;</p> <p> pomoc na podporu kultúry a zachovania kultúrneho dedičstva, ak takáto pomoc neovplyvňuje podmienky obchodovania a hospodárskej súťaže v Únii v rozsahu, ktorý odporuje spoločným záujmom;</p> <p> iné druhy pomoci, ako ich vymedzia rozhodnutia Rady prijaté na návrh Komisie.⁴⁵</p>

PRAVIDLÁ PRE HOSPODÁRSKU SÚŤAŽ, ZDAŇOVANIE A APROXIMÁCIU PRÁVA

V zmysle hlavy VII Spoločné pravidlá pre hospodársku súťaž, zdaňovanie a aproximáciu práva, kap. 1, odd.1, čl. 101 sa zakazuje ako nezlučiteľné s vnútorným trhom: všetky dohody medzi podnikateľmi, rozhodnutia združení podnikateľov a zosúladené postupy, ktoré môžu ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi a ktoré majú za cieľ alebo následok vylúčovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže v rámci vnútorného trhu, najmä tie, ktoré:

- priamo alebo nepriamo určujú nákupné alebo predajné ceny alebo iné obchodné podmienky;
- obmedzujú alebo kontrolujú výrobu, odbyť, technický rozvoj alebo investície;
- rozdeľujú trhy alebo zdroje zásobovania;
- uplatňujú nerovnaké podmienky pri rovnakých plneniach voči ostatným obchodným partnerom, čím ich v hospodárskej súťaži znevýhodňujú;

³⁸ Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie - TRETIA ČASŤ: VNÚTORNÉ POLITIKY A ČINNOSTI ÚNIE - HLAVA VII: SPOLOČNÉ PRAVIDLÁ PRE HOSPODÁRSKU SÚŤAŽ, ZDAŇOVANIE A APROXIMÁCIU PRÁVA - Kapitola 1: Pravidlá hospodárskej súťaže - Oddiel 2: Pomoc poskytovaná štátmi - Článok 107 (bývalý článok 87 ZES) Úradný vestník 115 , 09/05/2008 S. 0091 – 0092. – [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E107&from=EN>

³⁹ O štátnej pomoci. – [on-line] Available on - URL: <http://www.statnapomoc.sk/>

⁴⁰ Štátna podpora v európskom kontexte. – [on-line] Available on - URL: <http://www.ulclegal.com/sk/bulletin-pro-bono/ine/5136-statna-podpora-v-europskom-kontexte>

⁴¹ O štátnej pomoci. – [on-line] Available on - URL: <http://www.statnapomoc.sk/>

⁴² Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie. - Úradný vestník 115 , 09/05/2008 S. 0091 – 0092. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E107&from=EN>

⁴³ Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie. - Úradný vestník 115 , 09/05/2008 S. 0091 – 0092. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E107&from=EN>

⁴⁴ Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie - TRETIA ČASŤ: VNÚTORNÉ POLITIKY A ČINNOSTI ÚNIE - HLAVA VII: SPOLOČNÉ PRAVIDLÁ PRE HOSPODÁRSKU SÚŤAŽ, ZDAŇOVANIE A APROXIMÁCIU PRÁVA - Kapitola 1: Pravidlá hospodárskej súťaže - Oddiel 2: Pomoc poskytovaná štátmi - Článok 107 (bývalý článok 87 ZES) Úradný vestník 115 , 09/05/2008 S. 0091 – 0092. – [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E107&from=EN>

⁴⁵ Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie - TRETIA ČASŤ: VNÚTORNÉ POLITIKY A ČINNOSTI ÚNIE - HLAVA VII: SPOLOČNÉ PRAVIDLÁ PRE HOSPODÁRSKU SÚŤAŽ, ZDAŇOVANIE A APROXIMÁCIU PRÁVA - Kapitola 1: Pravidlá hospodárskej súťaže - Oddiel 2: Pomoc poskytovaná štátmi - Článok 107 (bývalý článok 87 ZES) Úradný vestník 115 , 09/05/2008 S. 0091 – 0092. – [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E107&from=EN>

- podmieňujú uzatváranie zmlúv s ostatnými zmluvnými stranami prijatím dodatočných záväzkov, ktoré svojou povahou alebo podľa obchodných zvyklostí nesúvisia s predmetom týchto zmlúv.⁴⁶

Vyššie uvedené ustanovenia sa však neuplatnia na:

- dohody alebo kategórie dohôd medzi podnikateľmi,
- rozhodnutia alebo kategórie rozhodnutí združení podnikateľov,
- zosúladené postupy alebo kategórie zosúladených postupov,

ktoré prispievajú k zlepšeniu výroby alebo distribúcie tovaru alebo k podpore technického alebo hospodárskeho pokroku, pričom umožňujú spotrebiteľom primeraný podiel na výhodách z toho vyplývajúcich, a ktoré:

- neukladajú príslušným podnikateľom obmedzenia, ktoré nie sú nevyhnutné pre dosiahnutie týchto cieľov a
- neumožňujú týmto podnikateľom vylúčiť hospodársku súťaž vo vzťahu k podstatnej časti daných výrobkov.

Akékoľvek zneužívanie dominantného postavenia na vnútornom trhu či jeho podstatnej časti jedným alebo viacerými podnikateľmi sa zakazuje ako nezlučiteľné s vnútorným trhom, ak sa tým môže ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi.

Takéto zneužívanie môže zahŕňať najmä:

- priame alebo nepriame vynucovanie neprimeraných nákupných alebo predajných cien alebo iných obchodných podmienok;
- obmedzovanie výroby, odbytu alebo technického rozvoja na úkor spotrebiteľov;
- uplatňovanie nerovnakých podmienok voči obchodným partnerom pri rovnakých plneniach, čím ich v hospodárskej súťaži znevýhodňujú;
- podmieňovanie uzatvárania zmlúv prijatím dodatočných záväzkov, ktoré svojou povahou alebo podľa obchodných zvyklostí nesúvisia s predmetom týchto zmlúv.

Podľa článku 103 na návrh Komisie a po porade s Európskym parlamentom Rada vydá príslušné nariadenia alebo smernice na vykonávanie zásad stanovených v článkoch 101 a 102 [⁴⁷], ktoré sa prijímajú so zámerom:

- zaručiť dodržiavanie zákazov uvedených v článku 101 ods. 1 a článku 102 stanovením pokút a opakovaného ukladania pokút;
- stanoviť podrobné pravidlá uplatňovania článku 101 ods. 3 s prihliadnutím na nevyhnutnosť zabezpečiť účinný dozor pri čo najjednoduchšej správnej kontrole;
- ak je to potrebné, vymedziť rozsah uplatňovania ustanovení článkov 101 a 102 v jednotlivých hospodárskych odvetviach;
- vymedziť príslušné úlohy Komisie a Súdneho dvora Európskej únie pri uplatňovaní ustanovení uvedených v tomto odseku;
- vymedziť vzťah medzi vnútroštátnymi zákonmi a ustanoveniami tohto oddielu alebo prijatými podľa tohto článku.⁴⁸

Do nadobudnutia účinnosti opatrení vydaných podľa článku 103 rozhodujú orgány členských štátov o prípustnosti dohôd, rozhodnutí a zosúladených postupov, ako aj o zneužívaní dominantného postavenia na vnútornom trhu v súlade s právom príslušného členského štátu a s ustanoveniami článku 101, najmä odseku 3 a článku 102.

Na žiadosť členského štátu alebo z vlastného podnetu a v spolupráci s príslušnými orgánmi členských štátov, ktoré im poskytnú pomoc, Komisia prešetří každý prípad podozrenia z porušenia týchto zásad. Ak zistí, že k porušeniu došlo, navrhne vhodné opatrenia na jeho odstránenie.

Ak porušovanie zásad naďalej pokračuje, Komisia to uvedie v rozhodnutí s odôvodnením. Komisia môže svoje rozhodnutie zverejniť a zmocniť členské štáty, aby prijali opatrenia na nápravu situácie na základe podmienok a

⁴⁶ Konsolidované znenie Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o fungovaní Európskej únie - Zmluva o Európskej únii (Konsolidované znenie) - Zmluva o fungovaní Európskej únie (Konsolidované znenie) - Protokoly - Prílohy - Vyhlásenia pripojené k záverečnému aktu medzivládnej konferencie, ktorá prijala Lisabonskú zmluvu podpísanú 13. decembra 2007 - Tabuľky zhody, Úradný vestník C 326 , 26/10/2012 S. 0001 - 0390

⁴⁷ Hlava VII Spoločné pravidlá pre hospodársku súťaž, zdaňovanie a aproximáciu práva, kap. 1, odd.1, čl. 101, Konsolidované znenie Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o fungovaní Európskej únie - Zmluva o Európskej únii (Konsolidované znenie) - Zmluva o fungovaní Európskej únie (Konsolidované znenie), Úradný vestník C 326 , 26/10/2012 S. 0001 - 0390

⁴⁸ Konsolidované znenie Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o fungovaní Európskej únie - Zmluva o Európskej únii (Konsolidované znenie) - Zmluva o fungovaní Európskej únie (Konsolidované znenie), Úradný vestník C 326 , 26/10/2012 S. 0001 - 0390

podrobností, ktoré stanoví. Komisia môže prijať nariadenia týkajúce sa kategórií dohôd, v súvislosti s ktorými Rada prijala nariadenie alebo smernicu.

Podľa článku 106 (pôvodný článok 86 ZES) v prípade verejnoprávných podnikov a podnikov, ktorým členské štáty priznávajú osobitné alebo výlučné práva, tieto štáty neustanovia ani neponechajú v účinnosti opatrenia, ktoré sú v rozpore s pravidlami zmlúv, najmä s pravidlami uvedeným v článkoch 18 a 101 až 109.⁴⁹ Podniky poverené poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu alebo podniky, ktoré majú povahu fiškálneho monopolu, podliehajú pravidlám zmlúv, najmä pravidlám hospodárskej súťaže, za predpokladu, že uplatňovanie týchto pravidiel neznemožňuje právne alebo v skutočnosti plniť určité úlohy, ktoré im boli zverené. Rozvoj obchodu nesmie byť ovplyvnený v takom rozsahu, aby to bolo v rozpore so záujmami Únie. Komisia zabezpečí uplatňovanie ustanovení tohto článku a v prípade potreby vydá členským štátom príslušné smernice alebo rozhodnutia.

PRÁVNA ÚPRAVA POSKYTOVANIA ŠTÁTNEJ POMOCI NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE V EÚ

Aktuálne pravidlá pre posudzovanie horizontálnej štátnej pomoci sú uvedené v Nariadení Rady (EÚ) č. 733/2013 z 22. júla 2013, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 994/98 o uplatňovaní článkov 92 a 93 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva na určité kategórie horizontálnej štátnej pomoci.^{50, 51}

Pravidlá pre poskytovanie štátnej pomoci na životné prostredie sú špecifikované v:

- Oznámení Komisie - Usmernenie o štátnej pomoci v oblasti ochrany životného prostredia a energetiky na roky 2014 – 2020 (2014/C 200/01)
- Usmernení Spoločenstva o štátnej pomoci na ochranu životného prostredia, Ú.v. C 82, 1.4.2008, s. 1, (Zdroj: www.europa.eu.int/eur-lex/sk) - platné od 2.4.2008
- Usmernení Spoločenstva o štátnej pomoci na ochranu životného prostredia, Ú.v. ES C 37 z 3.2.2001, s.3 (Zdroj: www.europa.eu.int/eur-lex/sk) - platné do 1.4.2008.⁵²

V „Akčnom pláne štátnej pomoci – menšia a lepšie zacielená štátna pomoc: orientačný plán reformy štátnej pomoci na roky 2005 – 2009“ Komisia uviedla, že opatrenia štátnej pomoci môžu byť niekedy efektívnymi nástrojmi na dosiahnutie cieľov spoločného záujmu.⁵³ Za určitých podmienok môže štátna pomoc korigovať zlyhania trhu, čím sa zlepší jeho fungovanie a podnieti konkurencieschopnosť. Môže pomôcť podporiť udržateľný rozvoj bez ohľadu na korekciu zlyhaní trhu. Akčný plán štátnej pomoci zdôraznil, že ochrana životného prostredia môže poskytnúť príležitosti na inováciu, vytvoríť nové trhy a zvýšiť konkurencieschopnosť zefektívnym využívaním zdrojov a novými investičnými príležitosťami. Za určitých podmienok štátna pomoc môže napomáhať týmto cieľom, a tým prispieť k základným cieľom lisabonskej stratégie udržateľnejšieho rastu a zamestnanosti.

Rozhodnutie č. 1600/2002/ES Európskeho parlamentu a Rady z 22. júla 2002, ktorým sa ustanovuje šiesty environmentálny akčný program Spoločenstva⁵⁴, identifikuje prioritné oblasti pre opatrenia s cieľom chrániť životné prostredie. Prioritné oblasti sú:

- zmena klímy,
- príroda a biodiverzita,
- životné prostredie a zdravie (Poznámka: zdravie nie je predmetom týchto usmernení.)
- prírodné zdroje a odpad.

Primárnym cieľom kontroly štátnej pomoci v oblasti ochrany životného prostredia je zabezpečiť, aby opatrenia štátnej pomoci viedli k zvýšeniu úrovne ochrany životného prostredia v porovnaní so stavom bez pomoci, a zabezpečiť, aby pozitívne účinky pomoci prevažovali nad jej negatívnymi účinkami, pokiaľ ide o narušenie hospodárskej súťaže, zohľadňujúc zásadu „znečisťovateľ platí“ stanovenú článkom 174 Zmluvy o ES.

⁴⁹ Konsolidované znenie Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o fungovaní Európskej únie - Zmluva o Európskej únii (Konsolidované znenie) - Zmluva o fungovaní Európskej únie (Konsolidované znenie), Úradný vestník C 326, 26/10/2012 S. 0001 - 0390

⁵⁰ Nariadenie Rady (EÚ) č. 733/2013 z 22. júla 2013, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 994/98 o uplatňovaní článkov 92 a 93 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva na určité kategórie horizontálnej štátnej pomoci. - [on-line] Available on - URL: http://www.mfsr.sk/Components/CategoryDocuments/s_LoadDocument.aspx?categoryId=5580&documentId=10216

⁵¹ Pravidlá pre posudzovanie horizontálnej štátnej pomoci. --[on-line] Available on - URL: <http://www.mfsr.sk/Default.aspx?CatID=5580>

⁵² Životné prostredie. - [on-line] Available on - URL: <http://www.mfsr.sk/Default.aspx?CatID=5583>

⁵³ Akčný plán štátnej pomoci – menšia a lepšie zacielená štátna pomoc: orientačný plán reformy štátnej pomoci na roky 2005 – 2009. - KOM(2005) 107 v konečnom znení, Brusel 7.6.2005. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52005DC0107>

⁵⁴ Ú. v. ES L 242, 10.9.2002, s. 1.

Na ochranu životného prostredia bola v roku 2014 poskytnutá štátna pomoc colnými úradmi a MŽP SR 239 prijímateľom, v celkovej výške 26,08mil. eur. Colné úrady poskytli štátnu pomoc formou daňového zvýhodnenia 237 prijímateľom v celkovej výške 22,59 mil. eur prostredníctvom nasledovných schém štátnej pomoci: daňové zvýhodnenie na podporu rozvoja používania pohonných látok z obnoviteľných zdrojov, vyplývajúce zo smernice Rady 2003/96/ES (Biopalivá), schéma štátnej pomoci, č. N 360/2006. Štátna pomoc bola poskytnutá 7 prijímateľom v celkovej výške 2,46 mil. eur. daňové zvýhodnenie uplatňované na elektrinu, uhlie a zemný plyn podľa smernice Rady 2003/96/ES o reštrukturalizácii právneho rámca spoločenstva pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny, schéma štátnej pomoci, č. NN 63/2009. Štátna pomoc bola poskytnutá 230 prijímateľom v celkovej výške 20,13 mil. eur.

PRÁVNA ÚPRAVA POSKYTOVANIA ŠTÁTNEJ POMOCI V SR

Dňa 31.3.1998 sa v Londýne začali vstupné rozhovory zo 6 uchádzačskými štátmi. V súlade so závermi helsinského summitu v decembri 1999 predstavitelia 15 členských krajín EÚ otvorili dňa 15.2.2000 so Slovenskou republikou tzv. Medzivládnu konferenciu o pristúpení. Konkrétne rokovania k prvým ôsmim (z celkového počtu 29) negociačným kapitolám sa začali dňa 28.3.2000. ŠP tvorí časť negociačnej pozície SR v kapitole č. 6 Hospodárska súťaž. V súlade s čl. 87 a 88 Zmluvy o založení ES a čl. 64 Európskej dohody o pridružení Ministerstvo financií SR v roku 1999 pripravilo zákon o štátnej pomoci. Prijatie zákona bolo vytýčené ako priorita v dokumentoch „Partnerstvo pre vstup“ a na základe tejto skutočnosti bolo prijatie tohto zákona stanovené ako krátkodobá priorita v „Národnom programe pre prijatie *acquis communautaire*“. Národná rada SR zákon č. 231/1999 Z. z. o štátnej pomoci schválila 26.8.1999 a nadobudol účinnosť 1.1.2000.⁵⁵

Táto právna norma bola čiastočne kompatibilná s právom EÚ. Úplná kompatibilita bola dosiahnutá prijatím novely zákona o ŠP č. 434/2001 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť 1.11.2001.⁵⁶ Zákon rešpektoval základné princípy vyplývajúce z čl. 87 Zmluvy o založení ES (pôvodne čl. 92) a príslušné smernice EÚ, ktoré upravujú poskytovanie a monitorovanie štátnej pomoci (v dôvodovej správe k zákonu je použitý ekvivalentný termín "verejná podpora", aplikovaný napríklad v Českej republike - zákon č. 59/2000 Sb.⁵⁷

Cieľom Európskej dohody bolo rozšíriť vnútorný trh EÚ aj na trh SR a preto bolo logické, aby záväzok členských štátov EÚ ku kontrole ŠP bol rozšírený aj na SR.⁵⁸

Národná rada SR dňa 10. novembra 2015 schválila zákon č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o štátnej pomoci). Zákon nadobudol účinnosť dňa 1. januára 2016 a na jeho základe prešla pôsobnosť koordinátora pomoci z Ministerstva financií SR na Protimonopolný úrad SR.⁵⁹ Zákon č. 358/2015 Z. z. upravuje

- základné práva a povinnosti poskytovateľa štátnej pomoci a poskytovateľa minimálnej pomoci
- Nariadenie Komisie (EÚ) č. 360/2012 z 25. apríla 2012 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc *de minimis* v prospech podnikov poskytujúcich služby všeobecného hospodárskeho záujmu (Ú. v. EÚ L 114, 26. 4. 2012).
- Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1407/2013 z 18. decembra 2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc *de minimis* (Ú. v. EÚ L 352, 24. 12. 2013).
- Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1408/2013 z 18. decembra 2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc *de minimis* v sektore poľnohospodárstva (Ú. v. EÚ L 352, 24. 12. 2013).
- Nariadenie Komisie (EÚ) č. 717/2014 z 27. júna 2014 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc *de minimis* v sektore rybolovu a akvakultúry (Ú. v. EÚ L 190, 28. 6. 2014).
- základné práva a povinnosti príjemcu štátnej pomoci a príjemcu minimálnej pomoci
- výkon štátnej správy v oblasti poskytovania štátnej pomoci a minimálnej pomoci.

Protimonopolný úrad SR ako koordinátor pomoci plní tieto úlohy:

- vypracováva stanoviská k schémam pomoci vrátane ich dodatkov z hľadiska dodržiavania pravidiel Európskej únie pre pomoc,
- vypracováva stanoviská k návrhom na poskytnutie pomoci *ad hoc*,

⁵⁵ Zákon NR SR č. 231/1999 Z. z. o štátnej pomoci

⁵⁶ Zákon NR SR č. 434/2001 Z. z. o štátnej pomoci

⁵⁷ Zákon č. 59/2000 Sb. o verejnej podpore

⁵⁸ Rusko, M., 2002: Právna úprava poskytovania štátnej pomoci na životné prostredie v Európskej únii a Slovenskej republike. - In: Euroregión Tatry - súčasť Zelených Karpát, s. 59-63

⁵⁹ Zákon č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov

- registruje schémy minimálnej pomoci,
- zabezpečuje metodickú činnosť a konzultačnú činnosť v oblasti pomoci,
- zabezpečuje spoluprácu pri schvaľovaní poskytovania novej štátnej pomoci medzi poskytovateľmi štátnej pomoci a Európskou komisiou a pri schvaľovaní zmien v existujúcej štátnej pomoci,
- zabezpečuje spoluprácu s Európskou komisiou na úseku vybavovania sťažností tretích strán,
- zabezpečuje školenia a šírenie informácií v oblasti pomoci,
- vypracováva súhrnnú správu o poskytnutej štátnej pomoci za predchádzajúci kalendárny rok,
- zabezpečuje spoluprácu s Európskou komisiou pri príprave právne záväzných aktov Európskej únie pre pomoc,
- vypracováva stanoviská k návrhom právnych predpisov Slovenskej republiky z hľadiska dodržiavania pravidiel Európskej únie pre pomoc.

Koordinátor pomoci plní aj iné úlohy vyššie neuvedené, ktoré pre koordinátora pomoci vyplývajú zo zákona č. 358/2015 Z. z. alebo z osobitných predpisov.

Tab. 2 Štátna pomoc v zmysle zákona o štátnej pomoci

Štátna pomoc v zmysle zákona zákon č. 358/2015 Z.z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov		
Základné pravidlá	pre poskytovanie štátnej pomoci (§ 3)	Štátnu pomoc možno poskytnúť podľa osobitných predpisov upravujúcich príslušné opatrenia pomoci, ak sú v súlade s pravidlami Európskej únie pre štátnu pomoc.
	pre poskytovanie minimálnej pomoci (§ 4)	Minimálnu pomoc možno poskytnúť podľa osobitných predpisov upravujúcich príslušné opatrenia pomoci, ak sú v súlade s pravidlami Európskej únie pre minimálnu pomoc
Štátnu pomoc možno poskytnúť (§ 3)	podľa osobitných predpisov upravujúcich príslušné opatrenia pomoci (♦), ak sú v súlade s pravidlami EÚ pre štátnu pomoc (♦♦)	(♦) Napríklad zákon č. 561/2007 Z. z. o investičnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov ES v znení neskorších predpisov, zákon č. 185/2009 Z. z. o stimuloch pre výskum a vývoj a o doplnení zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov, zákon č. 71/2013 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva SR v znení zákona č. 321/2014 Z. z., zákon č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. (♦♦) Napr. čl.107 ods.3 Zmluvy o fungovaní EÚ, nariadenie EP a Rady (EÚ) č.1303/2013 zo 17.12.2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12. 2013) v platnom znení, nariadenie Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17.6.2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy (Ú. v. EÚ L 187, 26. 6. 2014), nariadenie Komisie (EÚ) č. 702/2014 z 25.6.2014, ktorým sa určité kategórie pomoci v odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach vyhlasujú za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní EÚ (Ú.v.EÚ L 193,1.7. 2014)
	najmä na ÚČELY	na rozvoj regiónov, pre malý podnik a stredný podnik, na uľahčenie prístupu k financovaniu pre malý podnik a stredný podnik, na výskum, vývoj a inovácie, na podporu vzdelávania, na podporu zamestnanosti, pre znevýhodnených zamestnancov a zamestnancov so zdravotným postihnutím, na ochranu životného prostredia, na náhradu škody spôsobenej určitými prírodnými katastrofami, na širokopásmové infraštruktúry, na kultúru a zachovanie kultúrneho dedičstva, na športové a multifunkčné rekreačné infraštruktúry, na miestne infraštruktúry, na podporu poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a vidieckych oblastí, na podporu dopravy, na uľahčenie zatvorenia uhoľných baní neschopných konkurencie, na podporu rizikových finančných investícií, na podporu rybného hospodárstva, na účel neuvedený v §3, ods.2,písmenách a) až r), ak tak ustanovila Rada Európskej únie [čl. 109 Zmluvy o fungovaní Európskej únie] podľa medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná [čl. 107 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie]

Formy pomoci (§ 6)	Priama (poskytnutie výhody príjemcovi v peňažných prostriedkoch)	dotácia, príspevok, grant úhrada úrokov alebo časti úrokov z úveru poskytnutého podnikateľovi, úhrada časti úveru, návrtná finančná výpomoc poskytnutá za výhodnejších podmienok, ako sú trhové podmienky, zvýšenie základného imania spôsobom, ktorý nie je v súlade s trhovými podmienkami, iná forma pomoci neuvedená v písmenách a) až f) § 6 zákona č. 358/2015 Z.z.
	Nepriama (poskytnutie výhody príjemcovi v nepeňažnej forme)	štátna záruka alebo banková záruka poskytnutá za výhodnejších podmienok, ako sú trhové podmienky, úľava na dani, úľava na penále, pokute, sankčnom úroku alebo na iných sankciách, predaj nehnuteľného majetku štátu, vyššieho územného celku alebo obce za cenu nižšiu, ako je tržová cena, poradenská služba poskytnutá bezplatne alebo za čiastočnú úhradu, odklad platenia dane alebo povolenie zaplataenia dane v splátkach za výhodnejších podmienok, ako sú trhové podmienky, iná forma pomoci neuvedená v písmenách a) až f) § 6 zákona č. 358/2015 Z.z.
	podľa schém štátnej pomoci ako individuálna štátna pomoc	

Žiadosť o schválenie poskytnutia štátnej pomoci sa Európskej komisii predkladá (notifikuje) v súlade s § 23 ods. 2 zákona o štátnej pomoci v slovenskom jazyku na príslušnom notifikačnom formulári.⁶⁰

Výnimky zo všeobecnej notifikačnej povinnosti:

- minimálna pomoc
- skupinové výnimky,
- individuálna pomoc poskytovaná na základe platných a účinných schém minimálnej pomoci,
- individuálna pomoc poskytovaná na základe platných a účinných schém štátnej pomoci.

V týchto prípadoch je možné poskytnúť pomoc bez jej predchádzajúcej notifikácie Európskej komisii, musia byť však splnené všetky podmienky stanovené zákonom o štátnej pomoci a príslušnou legislatívou Európskej únie.⁶¹

INŠTITUCIONÁLNE ZABEZPEČENIE VÝKONU ŠTÁTNEJ SPRÁVY V OBLASTI ŠTÁTNEJ POMOCI V SR

Zákomom č. 231/1999 Z. z. o štátnej pomoci bol zriadený Úrad pre štátnu pomoc (ďalej ÚŠP) ako orgán štátnej správy na preskúmanie, posudzovanie, hodnotenie, schvaľovanie štátnej pomoci, kontrolu jej poskytovania a evidenciu štátnej pomoci. Úlohou úradu bolo posúdiť, či štátna pomoc je v súlade so zákonom, ale aj s pravidlami poskytovania ŠP v krajinách EÚ. ÚŠP neposkytoval štátnu pomoc a nezasahuje do rozhodnutí poskytovateľa. Bez odsúhlasenia ÚŠP poskytnutá štátna pomoc (s výnimkou minimálnej pomoci - pomoc, ktorá u podnikateľa neprekročí súhrne v prepočte 100 000 EUR v priebehu troch po sebe nasledujúcich kalendárnych rokov, okrem výnimiek uvedených v zákone), je podľa zákona neoprávnená a príjemca ju musí vrátiť a poskytovateľ zaplatiť príslušné penále. V prípade, ak poskytovateľ poskytne podnikateľovi minimálnu štátnu pomoc, bol v zmysle zákona povinný oznámiť jej poskytnutie ÚŠP do 15 dní od jej poskytnutia. Príjemca tejto pomoci bol povinný oznámiť ÚŠP prijatie štátnej pomoci do 15 dní od jej prijatia.

Plnenie Európskej dohody o pridružení zaväzuje zmluvné strany zabezpečiť transparentnosť v poskytovaní štátnej pomoci. ÚŠP každý rok vypracovával a predkladal správu vláde SR a EÚ o poskytnutej štátnej pomoci. Prehľad schválenej a neschválenej štátnej pomoci bol prístupný na web stránke ÚŠP.⁶² ÚŠP publikoval zoznam príjemcov štátnej pomoci vrátane účelu a výšky štátnej pomoci v Obchodnom vestníku.

V zmysle zákona č. 231/1999 Z. z. o štátnej pomoci v znení neskorších predpisov koordinovalo štátnu pomoc vo vzťahu k poskytovateľom štátnej pomoci v SR a vo vzťahu k Európskej únii Ministerstvo financií SR.⁶³

Dňa 10.11. 2015 bol schválený zákon č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a o zмене a doplnení niektorých zákonov. Zákon nadobudol účinnosť 1. januára 2016.⁶⁴

V novom zákone o štátnej pomoci sa posilnila úloha koordinátora štátnej pomoci tak, aby jeho stanoviská a pozície boli záväzné. Súčasne sa vytvoril právny rámec pre zriadenie centrálného registra pre minimálnu pomoc a pre štátnu pomoc, ktorý by mal zahŕňať aj individuálnu pomoc a pomoc podliehajúcu všeobecnej skupinovej

⁶⁰ Schémy pomoci de minimis. [on-line] Available on - URL: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=4458>

⁶¹ Schémy pomoci de minimis. [on-line] Available on - URL: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=4458>

⁶² Prehľad schválenej a neschválenej štátnej pomoci – Úrad pre štátnu pomoc, Bratislava. - [on-line] Available on - URL: <http://www.usp.sk>

⁶³ Schémy pomoci de minimis. [on-line] Available on - URL: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=4458>

⁶⁴ Zákon č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a o zмене a doplnení niektorých zákonov

výnimke, vzhľadom na to, že transparentnosť, pokiaľ ide o poskytovanie štátnej pomoci je kľúčovým prvkom modernizácie pravidiel štátnej pomoci.

Pôsobnosť Ministerstva financií Slovenskej republiky v oblasti koordinácie štátnej pomoci podľa doterajších všeobecne záväzných právnych predpisov v zmysle § 40y zákona č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov prešlo na Protimonopolný úrad Slovenskej republiky.^{65, 66}

V súčasnosti sú dostupné relevantné informácie o štátnej pomoci na web stránkach:

- štátna pomoc - Ministerstvo financií SR: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=4458>,⁶⁷
- ročné správy o poskytnutej štátnej pomoci na web stránke: <http://www.statnapomoc.sk/?cat=8>,⁶⁸
- prijatím zákona č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa stal koordinátorom pomoci Protimonopolný úrad SR [on-line] Available on – URL: <http://www.antimon.gov.sk/statna-pomoc/>

Dňa 22.1.2014 EK konečným rozhodnutím C (2014) 105 final schválila Mapu Regionálnej Štátnej pomoci na roky 2014–2020, platnú od 1.7.2014.⁶⁹

Mapa regionálnej štátnej pomoci ustanovuje maximálne intenzity regionálnej investičnej pomoci v regiónoch, ktoré majú postavenie podľa článku 107(3)(a) Zmluvy o fungovaní EÚ. Maximálne intenzity pomoci sú vyjadrené ekvivalentom GGE, ktorý predstavuje výšku štátnej pomoci pred zaplatením dane z príjmov.

Regióny NUTS2 (SK 03 Stredné Slovensko a SK 04 Východné Slovensko) sú oprávnené na štátnu pomoc podľa článku 107(3)(a) Zmluvy o fungovaní EÚ s maximálnou intenzitou štátnej pomoci 35 % GGE.

Región NUTS2 (SK 02 Západné Slovensko) je oprávnený na štátnu pomoc podľa článku 107(3)(a) Zmluvy o fungovaní EÚ s maximálnou intenzitou štátnej pomoci 25 % GGE.

Región NUTS2 (SK 01 Bratislavský kraj) nie je oprávnený na regionálnu pomoc podľa výnimky uvedenej v článku 107(3)(a) Zmluvy o fungovaní EÚ, ani podľa výnimky uvedenej v článku 107(3)(c) Zmluvy o fungovaní EÚ. Ide o tieto časti: LAU1-102 okres Bratislava II, LAU1-103 okres Bratislava III, LAU1-104 okres Bratislava IV, LAU2-529435 Bratislava-Čunovo, LAU2-529443 Bratislava-Jarovce, LAU2-529494 Bratislava-Rusovce, LAU1-106okres Malacky, LAU1-108 okres Senec.

Podľa mapy regionálnej štátnej pomoci pre investičné projekty s oprávnenými výdavkami nepresahujúcimi 50 mil. eur sa predmetné stropy intenzity štátnej pomoci zvyšujú o 10 percentuálnych bodov pre stredné podniky a o 20 percentuálnych bodov pre malé podniky v zmysle vymedzenia v odporúčaní Komisie zo 6. mája 2003 týkajúcom sa vymedzenia mikropodnikov, malých a stredných podnikov (Ú. v. EÚ L 124,20.5.2003). Pre veľké investičné projekty s oprávnenými výdavkami presahujúcimi 50 mil. eur je tento strop predmetom úpravy v súlade s bodom 20 písm. c) usmernení o regionálnej štátnej pomoci na roky 2014–2020.

Správa o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za príslušný rok sa predkladá na rokovanie vlády SR v súlade so zákonom o štátnej pomoci. Predložená správa sa vypracováva na základe podkladov, ktoré podľa § 16 ods. 4 zákona o štátnej pomoci predložili poskytovatelia štátnej pomoci. Forma a obsah predkladanej správy zodpovedajú požiadavkám Európskej komisie na predkladanie ročných správ o poskytnutej štátnej pomoci v súlade s nariadením Komisie (ES) č.794/2004 z 21. apríla 2004, ktoré vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 659/1999, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá uplatňovania článku 93 Zmluvy o ES (Ú.v. EÚ L 140, 30.4.2004,s. 1) v platnom znení. Správa faktograficky a sumárne zachytáva smerovanie štátnej pomoci od poskytovateľov štátnej pomoci k prijímateľom štátnej pomoci a zároveň prezentuje hlavné tendencie vo vývoji poskytovania štátnej pomoci. Správa hodnotí poskytnutú štátnu pomoc v príslušnom roku a dáva ucelený prehľad štátnej pomoci podľa účelov, kategórií a poskytovateľov štátnej pomoci. Obr. 1 a 2)

Správy o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike sú dostupné na stránke:
<http://www.statnapomoc.sk/?cat=8>

Správa o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za rok 2015 je dostupná na stránke:
<http://www.statnapomoc.sk/?p=3000>

⁶⁵ Zákon č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov,

⁶⁶ O štátnej pomoci. -[on-line] Available on - URL: <http://www.statnapomoc.sk/>

⁶⁷ Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Bratislava. [on-line] Available on – URL: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=4458>

⁶⁸ Ročné správy o poskytnutej štátnej pomoci. - [on-line] Available on - URL: <http://www.statnapomoc.sk/?cat=8>

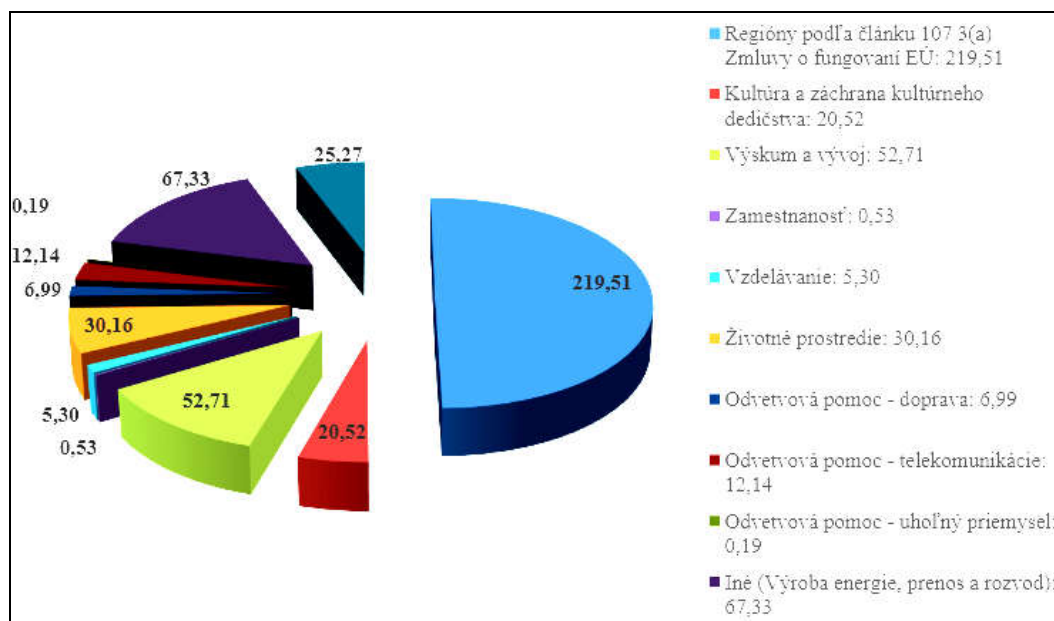
⁶⁹ Štátna pomoc č. SA.37447 (2013/N) –Slovenská republika Mapa regionálnej pomoci na roky 2014 – 2020. V Bruseli 22.1.2014 , C (2014) 105. - [on-line] Available on - URL: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/250127/250127_1548744_63_2.pdf

Tab. 3 Poskytnutá štátna pomoc v SR v rokoch 2005 - 2014⁷⁰ [Source of Data: Eurostat]

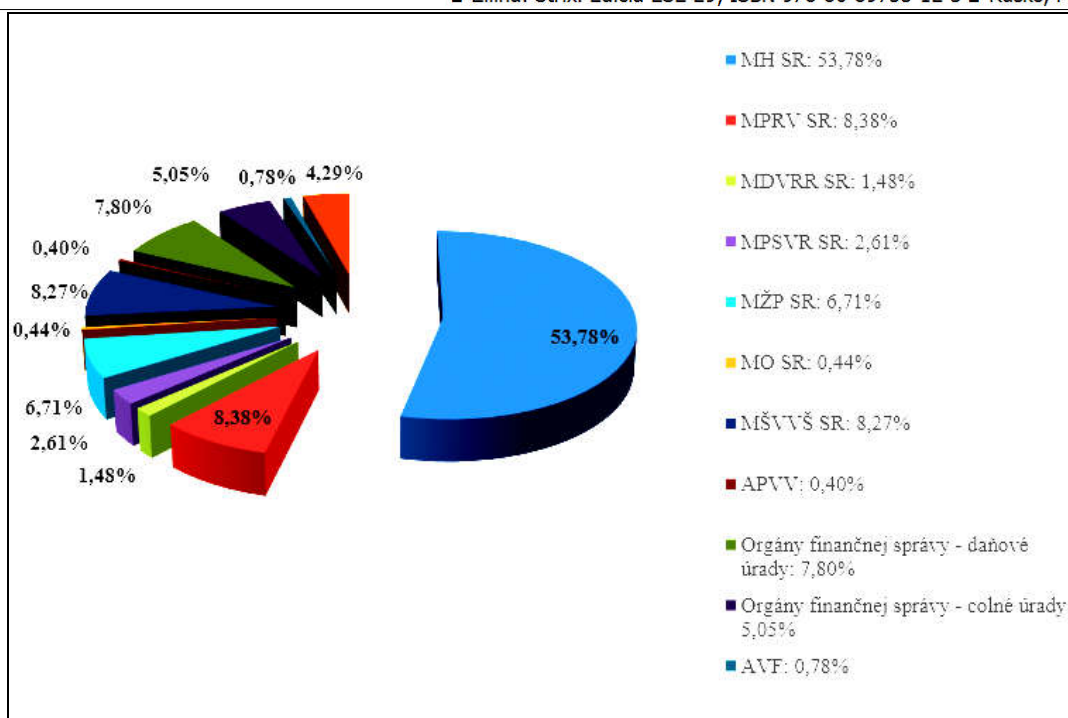
Rok	Milión EUR
2005	371,2
2006	300
2007	290,3
2008	332,5
2009	259
2010	255,4
2011	163
2012	119,7
2013	180,5
2014	298,6

V Správe o poskytnutej štátnej pomoci v SR za rok 2015 v druhej kapitole Horizontálna pomoc sú uvedené základné informácie o mape regionálnej pomoci a hodnotenie štátnej pomoci na rozvoj regiónov. Kapitola obsahuje údaje, týkajúce sa poskytnutia individuálnej štátnej pomoci a štátnej pomoci poskytovanej podľa schém štátnej pomoci na rozvoj regiónov v SR. V kapitole sa nachádzajú aj informácie o štátnej pomoci na kultúru a záchranu kultúrneho dedičstva, na výskum, vývoja inovácie, nezamestnanosť, na vzdelávanie a pre životné prostredie.

Obr. 1 Poskytnutá štátna pomoc za rok 2015 podľa účelov pomoci v mil. eur⁷¹

⁷⁰ Aid by main objectives – million EUR. - [on-line] Available on - URL: http://ec.europa.eu/eurostat/tgm_comp/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=comp_sa_01&language=en
⁷¹ Správa o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za rok 2015. - [on-line] Available on - URL: http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2016/09/04_Vlastny-material3.pdf

Obr. 2 Poskytnutá štátna pomoc za rok 2015 podľa jednotlivých poskytovateľov⁷²

POSKYTOVANIE ŠTÁTNEJ POMOCI PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE V SR

MŽP SR poskytlo podľa Schémy štátnej pomoci na ochranu životného prostredia v oblasti ochrany ovzdušia a minimalizácie nepriaznivých vplyvov zmeny klímy pre programové obdobie/roky 2007–2013 (skupinová výnimka), č. X 588/2009 štátnu pomoc 2 prijímateľom v celkovej výške 3,49 mil. eur.⁷³

V roku 2014 v porovnaní s rokom 2013 sa výška štátnej pomoci na predmetný účel znížila o 7,52 mil. eur, t. j. o 22,38 %. (tab. 2 až tab. 4).

Tab. 3 Výška poskytnutej štátnej pomoci pre životné prostredie podľa rokov^{74, 75, 76, 77, 78, 79, 80}

	Výška poskytnutej štátnej pomoci pre životné prostredie podľa rokov							
	ROK	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
mil. €		75,03	87,33	22,39	13,22	33,60	26,08	30,16
% z celkovej pomoci		17,04	19,18	6,35	4,50	11,56	8,10	6,84

⁷² Správa o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za rok 2015. - [on-line] Available on - URL: http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2016/09/04_Vlastny-material3.pdf

⁷³ Správa o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za rok 2014. Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Bratislava, máj 2015, s.15 - [on-line] Available on - URL: <http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2015/06/Sprava.pdf>

⁷⁴ Správa o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za rok 2015. Protimonopolný úrad SR. Bratislava, máj 2016, s.44. - [on-line] Available on - URL: http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2016/09/04_Vlastny-material3.pdf

⁷⁵ Správa o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za rok 2014. Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Bratislava, máj 2015, s.15 - [on-line] Available on - URL: <http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2015/06/Sprava.pdf>

⁷⁶ Správa o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za rok 2013. Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Bratislava. [on-line] Available on - URL: http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2014/12/3_Sprava_o_poskyt_SP_2013.pdf

⁷⁷ Správa o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za rok 2012. Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Bratislava. [on-line] Available on - URL: http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2014/12/Sprava_o_poskyt_SP_2012.pdf

⁷⁸ Správa o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za rok 2011. Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Bratislava. [on-line] Available on - URL: http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2014/12/3_Sprava_o_poskyt_SP_2011.pdf

⁷⁹ Správa o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za rok 2010. Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Bratislava. [on-line] Available on - URL: http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2014/12/3.Sprava_o_poskyt_SP_v_SR_za_rok_2010.pdf

⁸⁰ Správa o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za rok 2009. Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Bratislava, máj 2010. [on-line] Available on - URL: http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2014/12/Sprava_o_poskytnutej_st_pom.pdf

Tab. 4 Forma poskytnutej štátnej pomoci pre životné prostredie podľa rokov ^{81, 82, 83, 84, 85, 86, 87}

	Forma poskytnutej štátnej pomoci pre životné prostredie podľa rokov							
	ROK	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
% daňové zvýhodnenie	♦	♦	♦	♦	♦	90,95	86,62	72,31
% nenávratný finančný príspevok	♦	♦	♦	♦	♦	9,05	13,38	27,69
% daňová úľava	♦	♦	♦	♦	95,46	♦	♦	♦
% dotácia, nenávratný finančný príspevok	♦	♦	♦	♦	4,54	♦	♦	♦
% oslobodenie alebo zníženie spotrebnej dane	99,00	99,86	99,69	♦	♦	♦	♦	♦
% zvýhodnený úver	1,00	0,14	0,31	♦	♦	♦	♦	♦

Poznámka: ♦ - neuvádzané v správe o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za príslušný rok

ZÁVER

Medzi nástroje uplatňované v environmentálnej politike patrí účelové poskytovanie finančných zdrojov. Plnenie Európskej dohody o pridružení zaviazalo Slovenskú republiku zabezpečiť transparentnosť a prehľadnosť v oblasti poskytovania štátnej pomoci. Podľa Článku 64 Európskej dohody o pridružení bol pripravený zákon o štátnej pomoci. Národná rada Slovenskej republiky schválila dňa 26. augusta 1999 zákon č. 231/1999 Z.z. o štátnej pomoci, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2000. Táto právna norma bola čiastočne kompatibilná s právom Európskej únie. Úplná kompatibilita bola dosiahnutá prijatím novely zákona o štátnej pomoci č. 434/2001 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť 1.11.2001. Zákon bol postupne dplňaný v súvislosti s prijatím viacerých právnych predpisov. Zákon rešpektoval základné princípy vyplývajúce z právnych predpisov EÚ, ktoré upravujú poskytovanie a monitorovanie štátnej pomoci. Dňa 10. novembra 2015 bol schválený zákon č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zákon nadobudne účinnosť 1. januára 2016. V novom zákone o štátnej pomoci sa posilnila úloha koordinátora štátnej pomoci tak, aby jeho stanoviská a pozície boli záväzné. Súčasne sa vytvoril právny rámec pre zriadenie centrálného registra pre minimálnu pomoc a pre štátnu pomoc, ktorý by mal zahŕňať aj individuálnu pomoc a pomoc podliehajúcu všeobecnej skupinovej výnimke, vzhľadom na to, že transparentnosť, pokiaľ ide o poskytovanie štátnej pomoci je kľúčovým prvkom modernizácie pravidiel štátnej pomoci. Inštitút poskytovania štátnej pomoci má významnú funkciu v environmentálnej politike. Poskytovatelia i príjemcovia štátnej pomoci si musia byť vedomí zákonných povinností vyplývajúcich zo zákona o štátnej pomoci.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

6. environmentálny akčný program. - [on-line] Available on - URL:
 >http://www.eppgroup.eu/policies/envi/archive/kn_42_sk.asp Záverečné posúdenie 6. environmentálneho akčného programu poukazuje na pokrok v oblasti environmentálnej politiky – avšak aj na nedostatky pri jeho realizácii. - [on-line] Available on - URL:
 ><http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/11/996&format=HTML&aged=0&language=SK&guiLanguage=en>
 A European Communities programme of policy and action in relation to the environment (first programme), OJ C 62,31.7.1973
 Aid by main objectives – million EUR. - [on-line] Available on - URL:
http://ec.europa.eu/eurostat/tgm_comp/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=comp_sa_01&language=en

⁸¹ Správa o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za rok 2015. Protimonopolný úrad SR. Bratislava, máj 2016, s.44. - [on-line] Available on - URL: http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2016/09/04_Vlastny-material3.pdf

⁸² Správa o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za rok 2014. Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Bratislava, máj 2015, s.15 - [on-line] Available on - URL: <http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2015/06/Sprava.pdf>

⁸³ Správa o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za rok 2013. Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Bratislava. [on-line] Available on – URL: http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2014/12/3_Sprava_o_poskyt_SP_2013.pdf

⁸⁴ Správa o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za rok 2012. Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Bratislava. [on-line] Available on – URL: http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2014/12/Sprava_o_poskyt_SP_2012.pdf

⁸⁵ Správa o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za rok 2011. Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Bratislava. [on-line] Available on – URL: http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2014/12/3_Sprava_o_poskyt_SP_2011.pdf

⁸⁶ Správa o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za rok 2010. Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Bratislava. [on-line] Available on – URL: http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2014/12/3.Sprava_o_poskyt_SP_v_SR_za_rok_2010.pdf

⁸⁷ Správa o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za rok 2009. Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Bratislava, máj 2010. [on-line] Available on – URL: http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2014/12/Sprava_o_poskytnutej_st_pom.pdf

- Akčný plán štátnej pomoci – menšia a lepšie zacielená štátna pomoc: orientačný plán reformy štátnej pomoci na roky 2005 – 2009. -KOM(2005) 107 v konečnom znení, Brusel 7.6.2005. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52005DC0107>
- Biela kniha (1995a) – Príprava asociovaných krajín strednej a východnej Európy na integráciu do vnútorného trhu Únie, Brusel,3.5.1995,COM(95)163, konečné znenie. - Jori-press,Bratislava, 38 pp.
- Biela kniha (1995b) – Príloha - príprava asociovaných krajín strednej a východnej Európy na integráciu do vnútorného trhu Únie, Brusel,10.5.1995,COM(95)163, konečné znenie/2. -Jori-press, Bratislava, 467 pp.
- Hlava VII Spoločné pravidlá pre hospodársku súťaž, zdaňovanie a aproximáciu práva, kap. 1, odd.1, čl. 101, Konsolidované znenie Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o fungovaní Európskej únie . Úradný vestník C 326 , 26/10/2012 S. 0001 - 0390
- Konsolidované znenie Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o fungovaní Európskej únie, 2012/C 326/01, Úradný vestník EÚ, L 341/10, 18.12.2013, https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/c_32620121026sk.pdf
- Konsolidované znenie Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o fungovaní Európskej únie - Protokoly - Prílohy - Vyhlásenia pripojené k záverečnému aktu medzivládnej konferencie, ktorá prijala Lisabonskú zmluvu podpísanú 13. decembra 2007 - Tabuľky zhody, Úradný vestník C 326 , 26/10/2012 S. 0001 - 0390
- Konsolidované znenie Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o fungovaní Európskej únie - Zmluva o Európskej únii (Konsolidované znenie) - Zmluva o fungovaní Európskej únie (Konsolidované znenie), Úradný vestník C 326 , 26/10/2012 S. 0001 - 0390
- Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie - TRETIA ČASŤ: VNÚTORNÉ POLITIKY A ČINNOSTI ÚNIE - HLAVA VII: SPOLOČNÉ PRAVIDLÁ PRE HOSPODÁRSKU SÚŤAŽ, ZDAŇOVANIE A APROXIMÁCIU PRÁVA - Kapitola 1: Pravidlá hospodárskej súťaže - Oddiel 2: Pomoc poskytovaná štátmi - Článok 107 (bývalý článok 87 ZES)Úradný vestník 115 , 09/05/2008 S. 0091 – 0092. --[on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E107&from=EN>
- Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie. - Úradný vestník 115 , 09/05/2008 S. 0091 – 0092. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E107&from=EN>
- Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Bratislava. [on-line] Available on – URL: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=4458>
- Nariadenie Rady (EÚ) č. 733/2013 z 22. júla 2013, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 994/98 o uplatňovaní článkov 92 a 93 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva na určité kategórie horizontálnej štátnej pomoci. - [on-line] Available on - URL: http://www.mfsr.sk/Components/CategoryDocuments/s_LoadDocument.aspx?categoryId=5580&documentId=10216
- O štátnej pomoci. -[on-line] Available on - URL: <http://www.statnapomoc.sk/>
- Oznámenie Komisie o pojme štátna pomoc uvedenom v článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (2016/C262/01). - [on-line] Available on - URL: http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2016/12/Oznamenie-o-pojme-pomoc_SK1.pdf
- Piaty environmentálny akčný program "K trvalej udržateľnosti" prijatý v roku 1993, (OJ C 138, 17.5.1993)
- Pravidlá pre posudzovanie horizontálnej štátnej pomoci. --[on-line] Available on - URL: <http://www.mfsr.sk/Default.aspx?CatID=5580>
- Prehľad schválenej a neschválenej štátnej pomoci – Úrad pre štátnu pomoc, Bratislava. - [on-line] Available on - URL: <http://www.usp.sk>
- Ročné správy o poskytnutej štátnej pomoci. - [on-line] Available on - URL: <http://www.statnapomoc.sk/?cat=8> [issue date: 2016-10-08]
- Rozhodnutie EP a Rady o všeobecnom environmentálnom akčnom programe Únie do roku 2020, „Dobry život v rámci možnosti našej planéty, V Bruseli 29. 11. 2012, COM(2012) 710 final, 2012/0337 (COD)
- Rozsudok Súdneho dvora z 21. júla 2011, Alcoa Trasformazioni / Komisia, C-194/09P, ECLI:EU:C:2011:497, bod 125.
- Rozsudok Súdneho dvora z 22. decembra 2008, British Aggregates / Komisia, C-487/06P, ECLI:EU:C:2008:757, bod 111.
- Rusko, M. - Balog, K., 2004: Štátna pomoc na životné prostredie a regióny v Európskej únii a Slovenskej republike. - In: Akademická Dubnica 2004 : II. diel. - Bratislava : STU v Bratislave, ISBN 80-227-2076-3. - s. 489-492
- Rusko, M. - Česnek, K., 2002: Schvaľovanie štátnej pomoci na životné prostredie. - In: XXI. Plavebné dni 2002. s. 348-354
- Rusko, M., 2002: Právna úprava poskytovania štátnej pomoci na životné prostredie v Európskej únii a Slovenskej republike. - In: Euroregión Tatry - súčasť Zelených Karpát, s. 59-63
- Rusko, M., 2006: Environmentálna a regionálna štátna pomoc v Európskej únii a Slovenskej republike. Environmental and regional state aid in the European Union and Slovak Republic. - In: Monitorovanie a hodnotenie stavu životného prostredia VI : Zborník referátov. - Zvolen : TU, ISBN 80-228-1685-X. - s. 281-289
- Rusko, M., 2007: Environmentálna politika. - In: Planeta. ISSN 1801-6898. Roč. XV, č. 2 (2007), s. 14-16
- Schémy pomoci de minimis.-[on-line] Available on - URL:<http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=4458>
- Správa o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za rok 2015. - [on-line] Available on - URL: http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2016/09/04_Vlastny-material3.pdf
- Správa o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za rok 2015. Protimonopolný úrad SR. Bratislava, máj 2016, s.44. - [on-line] Available on - URL: http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2016/09/04_Vlastny-material3.pdf
- Správa o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za rok 2014. Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Bratislava, máj 2015, s.15 - [on-line] Available on - URL: <http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2015/06/Sprava.pdf>

- Správa o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za rok 2013. Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Bratislava. [on-line] Available on – URL: http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2014/12/3_Sprava_o_poskyt_SP_2013.pdf
- Správa o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za rok 2012. Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Bratislava. [on-line] Available on – URL: http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2014/12/Sprava_o_poskyt_SP_2012.pdf
- Správa o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za rok 2011. Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Bratislava. [on-line] Available on – URL: http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2014/12/3_Sprava_o_poskyt_SP_2011.pdf
- Správa o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za rok 2010. Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Bratislava. [on-line] Available on – URL: http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2014/12/3.Sprava_o_poskyt_SP_v_SR_za_rok_2010.pdf
- Správa o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za rok 2009. Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Bratislava, máj 2010. [on-line] Available on – URL: http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2014/12/Sprava_o_poskytnutej_st_pom.pdf
- State aid control. - [on-line] Available on - URL: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/overview/index_en.html
- Strážnická V. (1998): Zmluva o Európskej únii – s úplným znením Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva. – SAP, Bratislava, 358 pp.
- Strážnická V. (1999): Zmluva o Európskej únii – amsterdamské znenie. Platné znenie Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva. - SAP, Bratislava, 207 pp.
- Šibl D. (1998): Európska únia – encyklopédia. - SPRINT, Bratislava, 432 pp.
- Štátna podpora v európskom kontexte. - [on-line] Available on - URL: <http://www.ulclegal.com/sk/bulletin-pro-bono/ine/5136-statna-podpora-v-europskom-kontexte>
- Štátna pomoc č. SA.37447 (2013/N) – Slovenská republika Mapa regionálnej pomoci na roky 2014 – 2020. V Bruseli 22.1.2014 , C (2014) 105. - [on-line] Available on - URL: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/250127/250127_1548744_63_2.pdf
- The 7th Environment Action Programme. -[on-line] Available on - URL: <http://ec.europa.eu/environment/action-programme/>
- The Sixth Environment Action Programme of the European Community 2002-2012. - [on-line] Available on - URL: <http://ec.europa.eu/environment/newprg/final.htm>
- Towards Sustainability - the European Community Programme of policy and action in relation to the environment and sustainable development (better known as The Fifth EC Environmental Action Programme). - [on-line] Available on - URL: <http://ec.europa.eu/environment/actionpr.htm>
- Ú. v. ES L 242, 10.9.2002, s. 1.
- ÚOHS (2000): Veřejná podpora – Příručka pro poskytovatele a příjemce veřejné podpory. – Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Brno, 28 pp.
- Zákon č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- Zákon č. 59/2000 Sb. o veřejnej podpoře
- Zákon NR SR č. 231/1999 Z.z. o štátnej pomoci
- Životné prostredie. - [on-line] Available on - URL: <http://www.mfsr.sk/Default.aspx?CatID=5583>¹ Akčný plán štátnej pomoci – menšia a lepšie zacielená štátna pomoc: orientačný plán reformy štátnej pomoci na roky 2005 – 2009. - KOM(2005) 107 v konečnom znení, Brusel 7.6.2005. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52005DC0107>

ADRESA AUTORA

doc. RNDr. Miroslav RUSKO, PhD.

Slovenská technická univerzita v Bratislave, Materiálovotechnologická fakulta Trnava, Botanická 49, 917 01 Trnava, Slovenská republika
e-mail: >miroslav.rusko@stuba.sk<

RECENZIA TEXTOV V ZBORNÍKU

Recenzované dvomi recenzentmi, členmi vedeckej rady konferencie. Za textovú a jazykovú úpravu príspevku zodpovedajú autori.

REVIEW TEXT IN THE CONFERENCE PROCEEDINGS

Contributions published in proceedings were reviewed by two members of scientific committee of the conference. For text editing and linguistic contribution corresponding authors.